

YASEMİNLER TÜTER Mİ, HALA?

Aygen OKSAY*

*Alev Alatlı, Yaseminler Tüter mi, Hala?, Alfa Basım Yayım
Dağıtım, İstanbul, 2002, 230s.*

Alev Alatlı ‘Yaseminler Tüter mi, Hala?’ adlı romanında 13 yaşındaki Eleni adlı Kıbrıslı bir Rum kızın başından geçen olayları çarpıcı bir dille aktarmaktadır. Kitabın arka kapağında Ayşe Nalan Özübek’in de ifade ettiği gibi kitap okurken insanı içine çekmeyi başarabilen ender kitaplardan biridir.

Okurken okuyucunun tüm olayları bizzat yaşıyormuş gibi hissetmesini sağlayan roman Eleni’nin ailesi tarafından varlıklı bir ailenin, Menas’ların, yanına evlatlık olarak yollanması ile başlamaktadır. Yeni evinde çocuklarla ilgilenen 13 yaşındaki küçük kız aynı zamanda evin hanımına, Madam Menas’a da yardımcı olmaktadır. Ancak Madam Menas’ın oğlu Yohanides’i kaybetmesi üzerine Madam Menas her işten elini eteğini çeker ve Eleni tek başına evi idare etmeye başlar. Mösyö Menas eşinin kendisini de ihmal etmesini bir bahane olarak kullanır ve bir gece Eleni’nin yatak odasına gizlice girer. Olaylar zinciri de aslında tam bu noktada başlar. Ertesi gün Eleni’nin babasının gelip kendisini döverek Menasların evinden teyzesi Ksenya’nın yanına götürmesiyle Eleni’nin tüm hayatı değişir.

Ksenya Teyze, sevgilisi O’nu terk edip gittiğinden beri kimseyle konuşmamakta, kedisıyla birlikte yalnız başına yaşamaktadır. Eleni’nin tüm çabalarına rağmen teyzesi ile aralarında

* Arş. Gör., SDÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı

hiçbir konuşma gerçekleşmez. Eleni orada kaldığı sürece kendine göre bir düzen kurar. Evin temizliğini yapar, evde su olmadığından o mahallede yaşayan herkes gibi yakındaki çeşmeye giderek su doldurur. Zaten aşık olduğu Türk delikanlısı Arif'i görmesi ve tanışması da bu vesileyle olur.

Arif'le birbirlerine ilk gördükleri anda aşık olan Eleni, Arif'le evlenir ve Müslüman olur. Artık adı Naciye olmuştur. Hem Arif'in annesi, kız kardeşleri, erkek kardeşi tarafından hem de tüm komşular tarafından çok sevilen Naciye'nin artık mutlu bir evliliği ve de çok sevdiği çocukları vardır. O'nu sevmeyen tek kişi ise Naciye'nin hayatının yeniden tümüyle değişmesine sebep olan Arif'in abisi ve O'nun kıskanç karısıdır.

Naciye yan komşusu Havva Hanım'ın kızı Fikriye'nin bir Türk subayı ile ilişkisi olduğunu bilmektedir. Ancak Fikriye sevgilisinin evli olduğunu öğrenir ve Naciye'den bunun doğruluğunu kanıtlamak için yardım ister. Fikriye'nin anlattığı kadarıyla Naciye'nin yapması gereken çok basittir: Türk subaylarının kaldığı otele gitmek ve delikanlının komutanından gerçeği öğrenmektir. Ancak Naciye Havva Hanım'ın kızlarının herkes tarafından 'kötü kızlar' olarak görüldüğünü, Arif'in de Havva Hanım'dan ve kızlarından hoşlanmadığını ve böyle bir olayı onaylamayacağını çok iyi bildiğinden böyle bir şeyi yapamayacağını söyler. Ancak Havva Hanım'ın ve Fikriye'nin ısrarlarına daha fazla karşı gelemeyen ve gizlice otele gider. Evden Havva Hanım'ın kızlarıyla ayrıldığını gören eltisi ise bunu fırsat bilir ve hemen eşine Naciye'yi takip etmesi emrini verir.

Olayların perde arkası bilinmeden Naciye'ye iftira atılır ve hemen Arif'e duyurulur. Arif neye uğradığını şaşırır ve uzun bir süre ortadan kaybolur. Antalya'ya gider, kovulana kadar otellerde içer ve birkaç ay sonra birden geri dönmeye karar verir. Evine giden Arif Naciye'yi evden kovar. Kendileri yüzünden başına büyük bir dert açılan Havva Hanım ve kızları Naciye'yi evlerine almak istemezler ve bir gece zor misafir ederler. Bunun üzerine Naciye tekrar teyzesinin yanına dönmeye karar verir. Ancak teyzesinin yaşadığı mahalleye geri döndüğünde teyzesinin evinin çoktan silah deposu haline geldiğini görür teyzesinin de muhtemelen öldürülmüş olabileceğine inanır. Tanıdığı tek kişi olan Mösyö Menas'ın dükkanına gider ve ondan yardım ister. Ancak Mösyö Menas da sanki her şeyin suçlusu Eleniymiş gibi, artık O yeniden Eleni olmuştur çünkü, O'na kendisinden uzak durmasını söyler. Eleni Naciye'nin ısrarı üzerine O'na bir İngiliz ailenin yanında iş bulur. Bir süre sonra ailenin

Kıbrıs'dan ayrılmak zorunda olması üzerine Eleni'ye de bir İngiliz pasaportu alınır ve Eleni Yunanistan'a gider.

Hayatı boyunca başkaları yüzünden acılar çeken Eleni Naciye bu sefer de Yunanistan'da karşılaştığı yeni bir kültür nedeniyle zorluklarla karşı karşıya kalır. Ancak komşusu yardımsever Barbatiotov'lar sayesinde Eleni'nin hayatı tekrardan değişir. Barbatiotov'lar eşi öldüğünden beri yalnızlığı tercih eden abileri ile Eleni'nin arasını yaparlar ve onları evlendirirler. Bununla birlikte Eleni için daha zor bir hayat başlamış olur aslında. Çünkü Eleni Müslüman bir Türk olduğunu gizlemek zorundadır. Ancak yeni eşinin sevgisi ve O'nu mutlu etme çabaları Eleni'nin hayatını bir nebze kolaylaştırmıştır. Bir süre sonra doğan küçük kız Eleni'nin Arif'i ve çocuklarını kalbine gömmesine ve küçük kızında diğer çocuklarının sevgisini birleştirmesine yardımcı olmuştur.

Bir akşam eşiyle birlikte lokantalarında çalışırken eski günlerden bir tanıdık Eleni'nin hayatını bu sefer sonsuza dek değiştirir. Mösyö Menas'ın şoförü kapıdan içeri girer ve Eleni'yi tanır. Eleni hakkında söylediği sözler Eleni'nin eşini bir anda beyninden vurur ve elindeki bıçakla küçük kızlarının önünde çok sevdiği Eleni'yi öldürmesine sebep olur.

İnsanın okurken tüylerini ürperten bu roman hayatın aslında ne kadar acımasız olabileceğini, aslında hiçbir şeyin silinmediğini ve geçmişin insanın peşini bırakmadığını acı bir şekilde göstermektedir.